

Оксана Желай,

кандидат наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: ksenia0101@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5498-0559>

ДІЯЛЬНІСТЬ АНАЛІТИЧНИХ ТА ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТРУКТУР ПРОВІДНИХ БІБЛІОТЕК СВІТУ В КРИЗОВІ ПЕРІОДИ: CIA3, CPR, RLRB ТА ІНШІ

У статті проаналізовано специфіку організації бібліотечної інформаційно-аналітичної діяльності в особливих умовах карантинних обмежень та воєнних дій. Закцентовано увагу на засадах із переформатування та методичного забезпечення безперервної роботи аналітичних структур національних та парламентських бібліотек в обслуговуванні владних інституцій, розглянуто методологію забезпечення користувачів інформаційно-аналітичними продуктами і послугами. Висвітлено напрацювання співробітників CIA3 НБУВ і зарубіжних колег з CPR, RLRB та інших структур у науково-дослідній та інформаційно-аналітичній роботі, застосуванні технологій професійної аналітики та механізмів вебінструментарію. Визначено основні критерії адаптивних механізмів реалізації інформаційно-аналітичної роботи бібліотек в особливі періоди, як-от пандемія і війна.

Ключові слова: аналітичні структури парламентських і національних бібліотек, інформаційно-аналітичне забезпечення владних інституцій, робота бібліотек у кризові періоди.

Інформаційний супровід органів державної влади є важливою складовою забезпечення державного управління. У часи складних випробувань для країни аналітичне забезпечення владної вертикалі набуває ще більшого значення. Національні та парламентські бібліотеки мають багаторічний досвід інформаційного супроводу владних інституцій. Тому важливим завданням є теоретичне осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду для вироблення науково-практичних рекомендацій та дієвих адаптивних механізмів бібліотечної інформаційно-аналітичної роботи в особливих умовах.

Метою статті є проаналізувати діяльність аналітичних та дослідницьких підрозділів великих бібліотек у складних умовах, зумовлених інформаційною агресією, пандемією COVID-19, війною тощо; визначити методологію та оптимальний механізм реалізації бібліотечного сервісу в цей період для цільової категорії інформаційних споживачів – представників управлінських владних структур, зацентувати увагу на особливостях виробництва інформаційно-аналітичних продуктів із застосуванням новітніх електронних технологій і з урахуванням наукових, інформаційно-аналітичних, соціокультурних та інших суспільних запитів.

Широкий спектр питань розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек розглядали у своїх працях науковці О. Онищенко, В. Горовий, Н. Сляднева, Т. Гранчак, Л. Чуприна, В. Пальчук, Н. Вітушко, М. Мезенек (Mary Mazanec), Ч. Хіяма (Chifuu Niuyama) та інші. Серед іншого дослідниками аналізувалися напрацювання аналітичних підрозділів провідних бібліотек у процесі інформаційного забезпечення владних інституцій, досліджувалися шляхи вдосконалення електронних комунікаційних каналів зв'язку з бібліотечними користувачами, зокрема з огляду на підвищення значущості електронного сервісу бібліотеки в кризові для країн періоди пандемії.

Професором В. Горовим було визначено та впроваджено основні засади бібліотечного інформаційно-аналітичного обслуговування органів державної влади. Під його керівництвом підрозділи НБУВ – Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ), Національна юридична бібліотека (НЮБ) та Фонд Президентів України (ФПУ) вже багато років застосовують та вдосконалюють механізми дистанційного обслуговування бібліотечних користувачів, чільне місце серед яких займають управлінські структури владної вертикалі. Фахівцями аналітичних структур НБУВ налагоджено виробництво різноманітних наукових продуктів й оперативне забезпечення ними користувачів.

У сучасних реаліях державні інституції для вироблення та впровадження важливих рішень потребують якісного та професійного інформаційного супроводу, адже прийняття управлінських рішень має ґрунтуватися на розумінні органами державної влади поточної ситуації, запитів та очікувань громадян. Тому особливого значення набувають вдосконалення та підвищення ефективності інформаційного взаємозв'язку й діалогу між владою та громадянським суспільством, наповнення системи стратегічних комунікацій оперативною та суспільно важливою інформацією.

Національні та парламентські бібліотеки – провідні суб’єкти інформаційного ринку – займають вагоме місце в системі стратегічних комунікацій суспільства, активно працюють над підвищенням якості забезпечення всезростаючих інформаційних запитів, особливо у сфері державного управління. Так, аналітичні структури НБУВ в умовах пандемії та карантинних заходів змогли продовжити всі напрями своєї діяльності завдяки досвіду практичного застосування механізмів електронного сервісу та активному впровадженню новітніх технологій у бібліотечну роботу.

Протягом 2020–2021 рр. співробітники СІАЗ, НЮБ і ФПУ НБУВ працювали в межах планових науково-дослідних тем: «Страткоми як каркас національного інформаційного простору. Адаптація технологій стратегічних комунікацій відповідно до соціокомунікативних структур суспільства й держави», «Бібліотеки у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій українського суспільства», «Страткоми і глобальний інформаційний простір»; зосереджували свої наукові розвідки на широкому спектрі бібліотекознавчої проблематики за такими напрямками: особливості інформаційних обмінів на рівні стратегічних комунікацій; державна інформаційна політика в міжнародних інформаційних обмінах; національні особливості розвитку інформатизації в Україні та їх значення для міжнародного досвіду; бібліотеки як общинний фактор використання інформаційних ресурсів: глобальних, вітчизняних (наукових та ін.); розкриття фондів і використання національних традицій в орієнтирах інфотворення.

У звіті [9] про наукову діяльність НБУВ у 2020 р. зазначається, що співробітниками СІАЗ, НЮБ і ФПУ у напрямі дослідження бібліотеки у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій українського суспільства здійснювалося теоретичне осмислення феномена стратегічних комунікацій як чинника сучасного історичного процесу. За підсумками цієї роботи видано монографію «Бібліотека в інтерактивному медіасередовищі: стан та перспективи» (В. Струнгар), монографію «Електронний сервіс сучасної бібліотеки» (О. Желай), короткий курс лекцій «Соціальна інформатизація і розвиток національного інформаційного комплексу» (В. Горovий). Протягом року було опубліковано три випуски збірника «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (№ 57, 58, 60). Також здійснювалося видання 14 найменувань інформаційно-аналітичних журналів та бюлетенів. Загалом протягом звітного року видано 320 випусків.

У звіті [10] про наукову діяльність НБУВ у 2021 р. йдеться про те, що співробітниками СІАЗ, НЮБ і ФПУ при дослідженні ролі бібліо-

тек у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій здійснювалося вивчення трансформації бібліотечних установ в умовах впровадження в інформаційну сферу електронних інформаційних технологій. За підсумками проведеної НДР було видано колективну монографію «Бібліотеки у формуванні інформаційного ресурсу стратегічних комунікацій українського суспільства» (наук. ред. В. Горовий), енциклопедичний довідник «Місця пам'яті української дипломатії» (І. Матяш), збірник наукових статей «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» (№ 61).

Протягом 2021 р. аналітичні підрозділи продовжували бібліотечне виробництво: опубліковано 12 найменувань інформаційно-аналітичних журналів та два онлайн-видання; загалом протягом року було підготовлено 320 випусків.

Співробітниками СІАЗ у рамках ВРІ і ДОК (вибіркове розповсюдження інформації і диференційоване обслуговування користувачів) забезпечувалася розсилка інформаційно-аналітичних продуктів, виготовлених СІАЗ, НЮБ і ФПУ, на e-mail центральних органів державної влади, відомств, громадських організацій, серед яких: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Національна академія Служби безпеки України, Рада національної безпеки і оборони України, Президія Національної академії наук України, Український союз підприємців і промисловців, Донецький інститут інформації, Українська бібліотечна асоціація, посольства України у Польщі, Грузії та ін.

Також відбувалася розсилка в регіони на e-mail вебпредставництв органів місцевої державної влади та місцевого самоврядування (ОМС).

Загалом протягом 2021 р. відправка інформаційно-аналітичних продуктів, вироблених СІАЗ, НЮБ і ФПУ, здійснювалася на 3216 електронних адрес абонентів.

Для поліпшення системи ДОК, зокрема оперативного забезпечення в регіонах органів державної влади та місцевого самоврядування електронними каналами зв'язку, співробітники СІАЗ проводили систематичну роботу з оновлення бази електронних адрес цієї категорії користувачів шляхом:

- уточнення електронних адрес у процесі перегляду отримуваної від них електронної кореспонденції з повідомленнями про зміни e-mail;
- регулярного моніторингу e-mail офіційних вебсайтів державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування;
- з урахуванням реформ децентралізації влади періодичного моніторингу офіційного вебпорталу Верховної Ради України (<https://www.rada.gov.ua>).

gov.ua), сайту Децентралізація (<https://decentralization.gov.ua>) для аналізу реалізації законодавчих рішень щодо реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади та відслідковування змін у списках e-mail владних інституцій та ОМС.

Протягом 2021 р. у межах реалізації завдань диференційованого обслуговування користувачів у всі області України відправлялися такі інформаційно-аналітичні бюлетені, як: «Україна: події, факти, коментарі», «Громадська думка про правотворення», «Конституційний процес», «Стратегія сталого розвитку України-2030» на 1976 електронних адрес регіональних органів влади та самоврядування. Серед них:

- обласні державні адміністрації (ОДА), районні державні адміністрації (РДА) – 388 e-mail;
- обласні ради, районні ради, міські ради – 500 e-mail;
- об'єднані територіальні громади (ОТГ) – 1088 e-mail.

Представники регіональних органів державної влади та місцевого самоврядування вже багато років поспіль регулярно отримують аналітичні матеріали СІАЗ, НЮБ і ФПУ НБУВ для використання у своїй роботі, а також оприлюднення випусків бюлетенів на своїх сайтах для забезпечення місцевої громади суспільно-важливою оперативною інформацією. У випусках, що розсилалися в усі регіональні представництва місцевої владної гілки та органів самоврядування, регулярно та оперативно висвітлювалися урядові рішення та дії, суспільно значущі події в країні та за кордоном. Аналітичні статті провідних наукових співробітників підрозділів завжди віддзеркалювали широкий спектр оцінок фахівців, експертні висновки щодо значимих подій в житті країни та світу.

Варто виокремити багаторічний напрям роботи СІАЗ із виготовлення спеціальних інформаційних реферативних та аналітичних матеріалів на замовлення центральних органів влади. Серед них щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень «Аналіз чинників суспільного збурення у відображенні електронних ЗМІ». Робота над ним складалася з таких етапів: моніторинг відображення регіональних особливостей в інформаційному полі України; виявлення та аналіз повідомлень, що висвітлюють у регіонах України гострі проблеми та конфлікти, що спричиняють реальну громадську дію, а також події та проблеми безпекового характеру; систематизація відібраного матеріалу; порівняння щотижневих результатів із попереднім періодом (тижнем) по суті та у цифровому вимірі (%); написання висновків щодо інформаційної картини по регіонах України та загалом; виявлення чинників впливу на певні процеси в областях; складення низки діаграм на основі отриманих результатів

за такими тематичними показниками: тематичний розподіл основних проблем (динаміка за два тижні); динаміка акцій протесту (динаміка за два тижні); тематичне співвідношення загальної кількості повідомлень по регіонах; найбільш топові теми за підсумками тижня; найбільш згадувані тематичні теги; масштабні показники тегів, що не мають високих значень; загальна динаміка всіх повідомлень у регіональному зрізі. Приклади діаграм (рис. 1, 2).

Тематичний розподіл основних проблем (динаміка за два тижні)

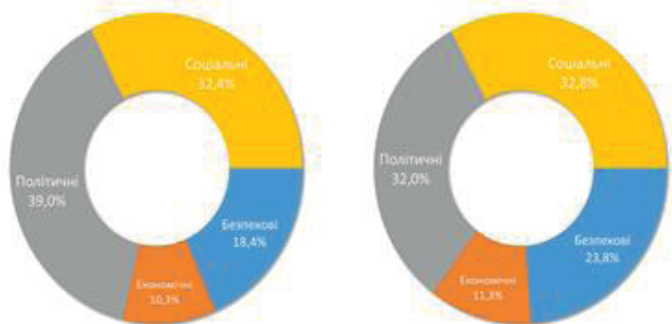


Рис. 1. Діаграма до бюлетеня «Аналіз чинників суспільного збурення у відображенні електронних ЗМІ»

Акції протесту (динаміка за два тижні)

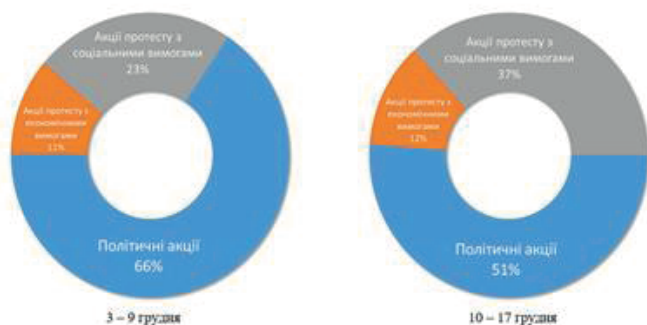


Рис. 2. Діаграма до бюлетеня «Аналіз чинників суспільного збурення у відображенні електронних ЗМІ»

Таким чином, замовник систематично отримував аналітичний бюлетень із інформаційною картиною регіонів України. Різносторонні показники показували до яких проблем найбільше прикута увага масмедіа, географічні межі виникнення та динаміку поширення інформаційних сплесків, ймовірні чинники впливу тощо. Випуски бюлетеня на основі електронних ЗМІ складають інформаційну базу для аналізу ефективності державного управління щодо проблем безпеки, вдосконалення державної політики у відповідних напрямках.

На початку 2021 р. співробітниками СІАЗ було розпочато масштабний проєкт «Події. Персони: регіональний зріз», у випусках якого – результати щотижневих досліджень регіональних подій за рейтингом ТЕМ, ПЕРСОН та ПАРТІЙ. Робота складалася з таких етапів: моніторинг, відбір, систематизація, аналіз, оцінка тональності повідомлень, підрахунки, узагальнення.

Процес моніторингу здійснювався переважно за допомогою агрегатора регіональних новин сайту Ukr.net. Його новинна стрічка є підбіркою гіпертекстових посилань на інтернет-сторінки статей, опублікованих на вітчизняних інтернет-сайтах.

У рамках реалізації проєкту здійснювався моніторинг електронних ресурсів щодо ситуації в областях України: вивчалися безпекові питання життєдіяльності територіальних громад, ситуація в областях із захворюваністю на COVID-19 та протиепідемічні заходи, діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, розвиток регіональної економіки (місцеві бюджети, функціонування виробництв, малий та середній бізнес, цінова політика та ін.), стан соціальної сфери тощо.

Відібраний та тематично згрупований інформаційний ресурс розподілявся за такими рубриками: місцева влада, політика (робота місцевих органів державної влади і місцевого самоврядування щодо забезпечення життєдіяльності регіону, функціонування об'єктів важливої інфраструктури тощо); центральні органи влади (відгуки на законодавчу діяльність, реалізацію завдань суспільного розвитку, ефективність управлінських рішень...); соціальна сфера (соцзахист, охорона здоров'я, ЖКГ, освіта, наука, зв'язок, торгівля.); коронавірус (епідемія, стан лікарень та їх забезпечення, дотримання карантину тощо); дороги, транспортне сполучення (пасажирські перевезення, ремонт доріг, блокпости...); забудова та благоустрій (незаконне будівництво, ремонт і утримання будинків, стан інфраструктури: освітлення, водопостачання, каналізація, упорядкування територій...); економіка (фінанси, малий та середній бізнес, АПК, зростання цін, стартапи); екологія (вирубка лісу, пожежі); надзвичайні, резонансні події; протестні акції; візит в область

президента України; новини щодо окупованих територій розподілялися по рубриках: воєнний конфлікт; окупаційна влада, політика; відгуки щодо центральних органів влади України, ЗСУ, СБУ. У результаті щоденного інформаційного моніторингу відбувалися аналіз, систематизація, ідентифікація за тональністю регіональних повідомлень, здійснювався підрахунок цих повідомлень відповідно до їхньої тональності (негативні, нейтральні, позитивні); визначалися найбільш згадувані в масмедіа особи та політичні партії, ідентифікувалася тональність публікацій, показники підраховувалися. На основі цифрових показників формувалася рейтинг тематичних рубрик, персон та партій, узагальнені результати візуалізувалися в таблицях та діаграмах (рис. 3–6).

М. Київ і Київська область					
Тем	Негативні	Нейтральні	Позитивні	Усього	Топ Персоны області
Топ Новини області					
1 Мисливська влада. Політика (надзвичайний стан у Києві; В. Кличко провів утриманий брифінг; Росія випала на Україну; В. Кличко звернувся до міжнародних столиць, у Києві вшанували пам'яті Героїв Небесної Сотні, поліція Києва затримала 34 особи за проплачений "митинг"), у Києві біля посольства РФ відбулася акція протесту, в'їзд та виїзд з Києва не заборонили, Київ запроваджує комендантську годину)	58	386	394	838	1 В. Кличко
2 Надзвичайні, резонансні події (у Броварах в результаті обстрілу шестеро загинуло, 12 поранених, російські окупанти захопили аеропорт у Гостомелі та Чарніобільську станцію; у Києві невдало виступили з грантовими по будівлі; у Києві надійшло повідомлення про замахування ВР; повідомлення не підтвердились, у Києві оголошена повітряна тривога)	320	163	40	523	2 В. Зеленський
3 Центр органів влади (РФ прислала еквіваленту працівників з посольства у Києві, співробітники НІП припинили діяльність мережа організатора проплачених РФ митингів у столиці; президент України та перша леді вшанували пам'яті Героїв Небесної Сотні, на Азет Небесної Сотні активісти вимагали розслідування подій на Майдані; В. Зеленський вказав знищити десант РФ, заблокований у Гостомелі)	30	207	172	409	3 М. Поровошик
4 Будівництво та благоустрій (будівництво Музею Героїв Небесної Сотні вшанується почти восени – О. Ткаченко; у Києві вивезли владическі відки парків та скверів після реконструкції; у столиці з'явиться Державний проєкційний комплекс; у Києві портували від збройних загонів на острові Дукля; на ВДЦПК поновили знеситі стіни і параднівки; в Ірпінні побудують Любому аеропорт за 180 мільйонів грив)	46	48	108	202	4 П. Омельчук
5 Соціальна сфера (Червонобільську зону відкрили для туристів; КМДА звільнила кимі адити кров; у Києві не вистачає грошей на зарплати медичним працівникам; у костелі святого Миколая у Києві провели перше після воєни богослужіння; зарпту українців у Києві адитують для людей з порушенимим зором; у Києві відбувся диалог із мовознавцями "Творба про ментальне здоров'я")	18	80	94	192	5 О. Данилов

Рис. 3. Рейтинг тем і персон у Києві і Київській області. Випуск «Події. Персоны: регіональний зріз» № 7, 2022 р.

Волинська область					
Тем	Негативні	Нейтральні	Позитивні	Усього	Топ Персоны області
Топ Новини області					
1 Мисливська влада. Політика (заходи до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні за участю влади; тероборона в області сформували 5 батальйонів; Луцька, Камінь-Каширська РДА скаливали програми підтримки; І. Польшук звільнив некомпетентного мера в підміській дачі; упереджено вшанували 15 мільйонів грив в Ковельській міській раді; обидва про ситуацію в області, воєнний стан; переїздки автовокзалом)	57	122	183	364	1 І. Польшук
2 Соціальна сфера ("Велике будівництво" в області має безпощадне обстеження на сучасному медобладнанні; у Луцьку відбулося вивчення з доміжничою допомогою травмологічне у НС, для соціальних потреб у Луцькій райаді для депутатської фонд; на Волині договори з НСЗУ уклали 84 медичні заклади, повністю не вистачає на зарплати)	71	40	86	197	2 Ю. Погуляйбо
3 Будівництво та благоустрій (переїзд співробітництва у Луцьку; Ковелі; у Луцьку демонтує незаконні стоянки МАФів; рекламні; "Велике будівництво" у Камінь-Каширському відстарували будівлю Косичів; у Ковелі реконструювали стадіон "Томашівка"; реконструювали спортплощадку: ЗНТУ; Ю. Погуляйбо за 2 роки "роздав" 24 гектари лісу; у Луцьку відновили ремонт проспекту Волі)	34	39	26	99	3 В. Зеленський
4 Центр органів влади (звернення до КМУ Луцької міської ради про відведення субвенції у 45 мільйонів грив з держбюджету на відновлення судової влади на р. Стер; в ОДА відбулася робоча зустріч із заступником міністра оборони України Р. Звільницьким; утвореновакції ВРВ з прямих людських інспектувати школи області; виважено медички)	6	19	17	42	4 І. Чайка
5 Коронавірус (в області функціонують нові випадки захворювань та летальні; у ВНУ ім. Л. Українки повертають до очної форми навчання; у Ковелі, Рожинці працівники заклади освіти відстоїли в суді незаконне відсторонення; на Волині лікувати 839 осіб з коронавірусом "Містограду")	13	9	7	29	5 С. Осадчук

Рис. 4. Рейтинг тем і персон у Волинській області. Випуск «Події. Персоны: регіональний зріз» № 7, 2022 р.

Волинська область				
Топ новин області	Негативні	Нейтральні	Позитивні	Усього
Коронавірус (Волинь виїшла на 4 місце за темпами поширення коронавірусу; на Волині – найвищий показник інцидентності COVID-19 в Україні; Волинь – серед лідерів за кількістю тестувань на коронавірус; у Володимир-Волинському закрили карантинні блокпости)	97	322	15	434
Соціальна сфера (у Луцьку збільшать розмір соціальних виплат; на центральному ринку у Луцьку протестують підприємці; у Луцьку поновили квартиру чергу на державне житло; у Ковелі понад 500 тис. грн державної субвенції та 217 тис. грн місцевих коштів спрямують на ремонт й придбання обладнання для шкільних їдалень)	58	246	34	338
Діяльність місцевих органів влади (зарєстровано проєкт рішення про недовіру голові ОДА Ю. Погулайку; звернення депутатів до Уряду щодо унормування реформи децентралізації)	42	214	21	277
Відгуки на діяльність центральних органів влади (волинці протестують проти зміни районів в області)	25	110	0	135
Дороги. Транспортне сполучення (капітальний ремонт зупинок у Луцьку; потяг «Ковель-Київ» курсуватиме до 30 червня; перевізники вимагають відновити роботу транспорту)	13	98	17	128
Топ новин Волинської області (12.06–18.06)				

Рис. 5. Рейтинг тем у Волинській області. Випуск «Події. Персони: регіональний зріз» № 14, 2020 р.

Львівська область				
Топ новин області	Негативні	Нейтральні	Позитивні	Усього
Діяльність місцевої влади (депутати Львівської міської ради прийняли звернення до керівництва держави щодо захисту отримання Томосу; А. Садовий відмовився шукати гроші в бюджеті на виплату зарплатні працівникам комунальних підприємств; 21 червня жителі Славської ОТГ перекрили міжнародну трасу Київ-Чоп на знак протесту проти передачі землі до рук "нафтогазового олігарха Антонова" з групи ОККО; М. Козницький розкритикував А. Садового через послаблення карантину)	114	997	0	1111
Коронавірус (карантин продовжили до 31 липня; міська комісія з надзвичайних ситуацій відновила роботу закладів громадського харчування в приміщенні до 10 клієнтів, спортивних та фітнес-клубів до 10 відвідувачів; станом на 25 червня Львівська область лідер з кількості хворих на коронавірус)	69	791	2	862
Забудова та благоустрій, транспортне сполучення, дороги (з 23 червня офіційно відновили пасажирські перевезення пасажирів у маршрутках; ліквідація наслідків зливи; на Старосамбірщині місцеві перекривають дорогу Мішаньєв-Стрілки, вимагають ремонту дороги; мешканці смт Рудне, яке підпорядковане Львівській міськраді перекрили трасу через відсутність маршруток)	49	377	0	426

Рис. 6. Рейтинг тем у Львівській області. Випуск «Події. Персони: регіональний зріз» № 14, 2020 р.

При оцінюванні тональності публікації щодо конкретної персони зверталася увага на суть контексту повідомлення та стиль викладення матеріалу. Завдяки використанню сучасних інтернет-технологій та вебінструментарію робота в проєкті була організована дистанційно, виконувалася безперервно попри карантинні обмеження. Під час робочих онлайн-нарад здійснювалися консультації щодо технології моніторингу, уточнення релевантності відібраних повідомлень відповідно до завдань проєкту. Щоб мінімізувати суб'єктивність процесу оцінювання, в групі аналітиків через онлайн-чати постійно відбувалася робота з уніфікації та вдосконалення спільних підходів до оцінювання тональності публікацій. Завдяки хмарним сервісам відображення результатів моніторингу, перевірка та редагування тексту в робочій таблиці могли здійснюватися усіма учасниками проєкту з ПК, ноутбука, смартфона, планшета, причому одночасно.

Випуски бюлетеня «Події. Персони: регіональний зріз» показували рівень висвітлення масмедіа певної регіональної проблеми, до якої найбільше прикута увага соціуму, водночас можна було виявити питання, що залишилися поза увагою громадськості, чиновників чи журналістів; заходи державних інституцій щодо вирішення різноманітних питань; активність та компетентність чиновників, політичних та культурних діячів, представників бізнесу. Наприклад, по випусках можна відстежити перебіг пандемії COVID-19: у певні періоди, зокрема в червні 2020 р. проблема коронавірусу була однією з найбільш висвітлюваних тем і посідала перші місця рейтингу серед інших рубрик (рис. 5, 6). У цій рубриці вказувалися найбільш актуальні проблеми тижня в н. п. області, як то: стан забезпечення ліжкомісцями, ліками та медперсоналом у лікарнях, дії центральної чи місцевої влади щодо вирішення гострих питань тощо. Таким чином, аналітичні дані щотижневих випусків відображали інформаційну увагу до конкретних проблемних ситуацій, сприяючи своєчасному виявленню та реагуванню на них; висвітлювали динаміку інформаційного сплеску в регіональному вимірі та ймовірні причини виникнення й чинники впливу.

Водночас узагальнюючі результати випусків складають інформаційно-аналітичний ресурс для проведення наукових досліджень джерельної бази електронних ЗМІ щодо їхнього впливу на суспільні настрої, визначення ефективності державної політики і національної безпеки для вдосконалення системи прийняття управлінських рішень.

У дистанційному режимі 24 березня 2022 р. відбулося чергове засідання Вченої ради НБУВ [11], де було наголошено, що навіть у складних

умовах війни люди, основним видом роботи яких є розумова праця, процеси дослідження і вивчення, не можуть дозволити собі бездіяти. Пропозиції і рекомендації щодо наукової діяльності бібліотеки в умовах воєнного стану доповіла генеральний директор НБУВ Л. Дубровіна. Вона, зокрема, повідомила, що керівництво Національної академії наук України закликала в цей винятково складний для країни та її науки час докласти всіх зусиль для продовження виконання наукових досліджень в Україні.

На восьмому році російсько-української війни, після початку її гарячої фази, співробітники СІАЗ продовжили науково-дослідну, інформаційно-аналітичну та видавничу діяльність.

У цей непростий час бібліотечні фахівці-аналітики СІАЗ зосередили свою наукову увагу на дослідженні висвітлення електронними ЗМІ теми підтримки людей, які зазнали стресу; вивченні досвіду інформаційного забезпечення бібліотеками громадян, які постраждали через кризові обставини; узагальненні результатів моніторингу практики вітчизняної та зарубіжної державної, волонтерської, суспільно-громадської допомоги з подолання посттравматичного синдрому. На основі відібраного матеріалу розпочато виробництво інформаційно-аналітичного бюлетеня «Інформаційні можливості подолання стресових явищ», зміст якого представлений такими рубриками: «Інформаційні аспекти запобігання стресу, реабілітації»; «Інформування населення і місія бібліотек»; «Стрес і роль ЗМІ»; «Аналітика; організація допомоги громадянам України в боротьбі зі стресовими ситуаціями»; «Законодавча база, органи державної влади, методика»; «Центри психологічної допомоги в Україні та за кордоном. Практичні поради»; «Посттравматичний стресовий розлад: вплив на здоров'я, соціальні наслідки».

У випусках висвітлюються визначення, ознаки і причини стресу, його вплив на здоров'я, соціальні наслідки посттравматичного стресового розладу серед військовослужбовців чи цивільного населення, постраждалого від бойових дій, стихійного лиха, пандемії COVID-19, фізичного насильства тощо; аналізується місія бібліотеки та приклади сервісних послуг із підтримки постраждалих від кризових ситуацій: надання інформації про законодавче забезпечення постраждалих від стресу, про державні програми та волонтерські й громадські організації, що забезпечують реабілітацію та підтримують постраждалих; організація в бібліотеці зустрічей, круглих столів із представниками влади, юристами, психологами та іншими фахівцями для різнопланових консультацій та розв'язання проблем громадян, які перебувають у стресових ситуаціях через втрату рідних, відсут-

ність житла, роботи; надання бібліотечного інтернет-сервісу для пошуку житла, роботи; організація дозвілля дорослих та дітей. Бюлетень орієнтований на акумуляцію бібліотечними установами електронної інформації, зміст якої пов'язаний із доведенням до свідомості громадян найбільш ефективних технологій боротьби із гострими проявами масових стресів у сучасному суспільстві. Узагальнення результатів моніторингу для бюлетеня покликані доповнити інформаційну базу щодо ситуації з допомогою в подоланні посттравматичного синдрому та прийнятті відповідних управлінських рішень для підвищення ефективності цієї допомоги.

До нових умов адаптуються також аналітичні структури провідних бібліотек інших держав світу.

Про нові виклики та специфіку роботи в особливих умовах через пандемію COVID-19 йшлося в доповіді Сенату США директора Дослідницької Служби Бібліотеки Конгресу (Congressional Research Service [CRS] Library of Congress) М. Мезенек у жовтні 2021 р. [5].

Вона зазначила, що незважаючи на величезні зміни в суспільстві, викликані глобальною пандемією, CRS продовжила успішно виконувати свою місію щодо забезпечення Конгресу США дослідженнями найвищої якості для підтримки реалізації його законодавчих, представницьких та наглядових обов'язків. Це стало можливим завдяки спільним зусиллям колективу з перебудови виробничих процесів та адаптації бібліотечного обслуговування відповідно до вимог часу, підкреслила М. Мезенек.

Так, з урахуванням новин про наближення пандемії, з березня 2020 р. CRS швидко розробила гнучкий графік, організувавши дистанційну роботу персоналу на повний робочий день. 385 тис. дол. США – таку суму склали фінансові витрати CRS на додаткові навчання персоналу, забезпечення колективу телефонами, іншими засобами зв'язку й необхідним устаткуванням для організації дистанційної роботи [5]. Це дало змогу Службі своєчасно надавати послуги з інформування, аналізу, консультацій для Конгресу США, де розглядалися безліч питань, пов'язаних із пандемією та кризовими ситуаціями в охороні здоров'я, приймалися інші важливі рішення.

CRS з березня 2020 р. по серпень 2021 р. підготувала та регулярно оновлювала понад 1100 нових продуктів із питань, пов'язаних із COVID-19. Для забезпечення швидкого доступу до цих продуктів була створена сторінка ресурсу про COVID-19, представлена на вебсайтах CRS.gov і Congress.gov. Названий ресурс – це підготовлені CRS матеріали з 26 тематичних напрямів, що висвітлюють різну проблематику, зокрема

встановлення тимчасового мораторію на виселення відповідно до Закону про підтримку, допомогу та економічну безпеку (CARES ACT), організацію тестування на COVID-19 у зв'язку з коронавірусом тощо. Деякі з цих продуктів містили спеціальні графіки, для яких CRS використала інструменти та технології візуального дизайну. Крім того, на сторінці ресурсу розміщено роз'яснення: експерти CRS відповіли на понад 10 тис. запитів щодо ковідної проблематики.

Протягом звітнього періоду, окрім пов'язаних із COVID-19 питань, CRS також допомагала Конгресу в розгляді багатьох інших політичних та правових питань. Експерти CRS провели широкі дослідження та надали аналітичну підтримку з таких тем: безпека кордонів; зміна клімату; кібербезпека; ліквідація наслідків стихійних лих та управління надзвичайними ситуаціями; торговельні відносини США і Китаю; податкова політика; імміграція; військова присутність США в Афганістані тощо.

Через пандемію для обслуговування членів Конгресу Служба швидко перевела свої особисті програми та семінари у формат вебінарів, максимально розширила свій онлайн-сервіс. У дистанційному режимі були організовані семінари та тематичні програми для співробітників Конгресу США, зокрема онлайн-сесії при підготовці законодавчих актів про Соціальне страхування від інвалідності (SSDI) та додаткового доходу (SSI); використання правоохоронними органами технології розпізнавання облич; при розробці численних програм, що стосуються військових і оборонних питань. Загалом протягом 2020 р. експерти CRS відповіли на понад 75 тис. запитів Конгресу; підготували понад 1300 нових продуктів; оновили понад 2500 існуючих продуктів; виступали в прямому ефірі й проводили віртуальні семінари, у яких взяли участь приблизно 8500 співробітників Конгресу. Як і в попередні роки, Служба забезпечила своїми інформаційно-аналітичними продуктами та послугами майже всіх членів Конгресу та кожен комітет Сенату.

Щоб ефективно забезпечувати зростаючі інформаційні запити Конгресу, співробітники Служби систематично вивчають рівень задоволення користувачів роботою CRS. Для цього було розроблено новий онлайн-інструментарій для оцінки використання продуктів і послуг CRS, уточнення інтересів та завдань Конгресу. Збір даних включає аналіз використання CRS.gov щодо запитів, результату пошуку, термінів виконання, а також аналіз використання загальних і тематичних сторінок сайту, продуктів CRS. На основі результатів дослідження рівня забезпечення користувачького попиту конгресменів та співробітників Конгресу в умовах пандемії, Служба оперативно проводила модернізацію своєї

IT-інфраструктури за допомогою розгортання нових інструментів і програмного забезпечення; здійснювала оновлення системи управління відносинами з клієнтами та системи управління інформацією про робочу силу; вдосконалювала програми аналізу тексту щодо спрощеного проведення законодавчого аналізу та порівнянь, упорядкування змісту системи управління та поліпшення інструменту таксономії для кращих результатів пошуку.

Для обміну даними та оперативного інформаційного забезпечення Сенату та Конгресу CRS активно використовує вебсайт Congress.gov, який постійно модернізується. Для цього Служба проводить вивчення відгуків співробітників Конгресу та Сенату щодо необхідності певного вдосконалення, на основі зібраних даних запроваджуються інформаційно-технологічні новації, що покращують функціонал вебсайту Congress.gov. Наразі він має більш високий ступінь захисту бази даних Конгресу.

Таким чином, досвід пандемії показав важливі чинники, що допомогли адаптуватися CRS для роботи в особливих умовах, серед яких на перше місце вийшли сучасні інформаційні технології, високий професіоналізм співробітників, необхідне матеріальне забезпечення з боку Конгресу США.

RLRB – Бюро дослідницької та правової інформації Національної парламентської бібліотеки Японії (Research and Legislative Reference Bureau [RLRB] National Diet Library of Japan) також успішно виконувало роботу в особливих умовах розгортання пандемії COVID-19.

Місія RLRB – проведення досліджень урядової політики та правового аналізу поточних і потенційних політичних проблем тільки на запит Національного парламенту Японії. Послуги включають науково-дослідну роботу з широкого кола питань національної політики на запити окремих членів Сейму, офіційних комітетів Палати представників і Палати радників чи політичних партій, а також публікацію доповідей та звітів за результатами численних досліджень. RLRB повною мірою використовує величезні інформаційні ресурси Національної парламентської бібліотеки Японії для здійснення наукової діяльності на умовах об'єктивної та політично нейтральної точки зору. RLRB також надає свої звіти широкому загалу користувачів бібліотеки [4].

Увага Бюро 2020 року була прикута до проблематики коронавірусу. Протягом року від початку пандемії співробітники провели понад 9100 досліджень, пов'язаних з COVID-19 (приблизно 25% від загальної кількості).

Для членів парламенту Японії було підготовлено понад 100 тематичних доповідей, що безпосередньо пов'язані з COVID-19. Серед них

виокремимо такі: вплив на економіку, державні фінанси, домогосподарства, промисловість, зайнятість, освіта, система охорони здоров'я. Також надано результати дослідження закордонного законодавства. Багато дослідницьких матеріалів на тему COVID-19 було оприлюднено на вебсайті парламентської бібліотеки для широкого загалу користувачів.

Так само було опубліковано Звіт за результатами дослідження «Тенденції та проблеми соціальних медіа в епоху коронавірусу» (Trends and Issues of Social Media in the Era of Coronavirus) про поширення дезінформації в умовах пандемії COVID-19 та реакцію користувачів. У роботі проаналізовано проблеми соціальних медіа з різних точок зору, зокрема соціально-психологічної, етичної, конституційно-правової, інформаційної (Trends and Issues of Social Media in the Era of Coronavirus. https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_11653560_po_20200401.pdf?contentNo=1) [6, с. 75].

Співробітники Бюро дослідницької та правової інформації Національної парламентської бібліотеки Японії – активні учасники міжнародного співробітництва, зокрема вони підтримують тісні стосунки із Бібліотекою Національної Асамблеї Республіки Корея (National Assembly Library of Korea (NAL)) і Дослідницькою Службою Національної Асамблеї Кореї (National Assembly Research Service (NARS)). Так, спільна 9-та онлайн-конференція японських та корейських фахівців-аналітиків 26–27 лютого 2020 р. була присвячена проблемам правового регулювання фейкових новин в інтернет-сфері, відмінностям у підготовлених пропозиціях аналітичних служб членам парламентів Японії та Кореї щодо законопроектів із цих питань. Бібліотечні фахівці NAL виступили з доповіддю про технології застосування штучного інтелекту в збереженні великого обсягу електронних ресурсів [7, с. 11–12].

На XI спільній онлайн-конференції 20 грудня 2021 р. співробітники японського RLRB та корейських NAL і NARS зосередили свою увагу на проблематиці COVID-19 і законодавчого забезпечення заходів із ліквідації наслідків та запобігання поширенню пандемії. Бібліотечні фахівці обох країн обмінялися напрацюваннями щодо інформаційно-аналітичного супроводу державних інституцій у боротьбі з негативними проявами пандемії COVID-19 [8, с. 12].

Японське RLRB та американська CRS 9 грудня 2020 р., а також інші бібліотечні аналітичні та дослідницькі структури з Європи, Америки, Азії та Африки взяли участь в організованому IFLA віртуальному заході під назвою «Бібліотечні та дослідницькі послуги для парламентів: інновації та творчість під час глобальної пандемії» на секції IFLAPARL [3].

Під час онлайн-сесій у виступах, доповідях та інтерактивних дискусіях колеги обмінялися досвідом із адаптації діяльності до роботи в кризових умовах, приділили увагу змінам та інноваціям, що запровадили їхні служби під впливом пандемії COVID-19.

Загалом, на секції IFLAPARL учасники зосередили увагу на вивченні механізмів адаптації роботи бібліотечних аналітичних та дослідницьких структур в особливих умовах. Ключовими для обговорення стали такі питання: рівень інформаційної затребуваності державних інституцій та відповідність запропонованих сервісних послуг для них в умовах кризи; ступінь розробки і застосування електронних послуг, інновацій та інтернет-технологій у докризовий період та в час пандемії; організація дистанційної роботи колективу: особливості управління і координації, навички співробітників, облаштування домашнього офісу, психологічний аспект, творчий підхід, наявний досвід роботи вдома; нові теми та акценти у науково-дослідній роботі та інформаційно-аналітичному забезпеченні; готовність користувачів до електронних послуг.

Результати організованого IFLA заходу показали, що лише одна дослідницька служба продовжила працювати по заздалегідь розробленому плану, що не потребував змін. Більшість учасників заходу зауважили, що корегували план роботи й у максимально короткий термін адаптували діяльність переважно на основі дистанційного обслуговування та облаштування співробітниками своїх робочих місць вдома. Недоліками планування визнано: занадто загальний підхід без деталізації для конкретних умов та/або конкретних послуг; підготовку до інших видів кризи; відсутність у колективу практики виконання певних виробничих процесів і невідповідність кваліфікації персоналу, що ускладнює та уповільнює адаптацію роботи в кризових умовах; відсутність поінформованості про потенційні сервісні послуги серед аудиторії інформаційних користувачів.

Таким чином, на основі аналізу вищенаведеної практики адаптивних заходів можна скласти методичні рекомендації для бібліотечних аналітичних структур щодо діяльності в особливих умовах. Тож варто врахувати у своїх робочих планах такі важливі напрями: наукові дослідження сучасних тенденцій у бібліотекознавстві та впровадження новітніх технологій у бібліотечне обслуговування; спрямування бібліотечної наукової та аналітичної роботи на перспективні та актуальні напрями досліджень для якомога повнішого інформаційно-аналітичного забезпечення державних інституцій та широкого кола користувачів; своєчасне навчання та підвищення кваліфікації співробітників (навички та досвід роботи з ІТ-інструментами тощо), аналіз функціонуючої

моделі цифрового сервісу служби та заходи з її модернізації; визначення дієвості та можливих недоліків системи дистанційної роботи співробітників (інтернет-з'єднання, обладнання, командна комунікація, підтримка творчих ідей, психологічний клімат тощо); систематичне вивчення користувачького попиту; маркетингові напрацювання щодо промоції своїх потенційних послуг.

Осмилення набутого досвіду, включення його результатів у плани та впровадження їх у практичну площину бібліотечної сфери посилить адаптивну спроможність бібліотечних аналітичних та дослідницьких структур працювати в кризові періоди та якісно і безперервно забезпечувати представників органів державної влади й широку аудиторію користувачів своєчасною, збалансованою, вичерпною та незалежною інформацією, затребуваність у якій зростає в складні часи.

Список бібліографічних посилань

1. Гранчак Т. Ю. Концептуальна модель гнучкої бібліотеки. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2020. № 6. С. 10–23. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218605>
2. Желай О. Особливості розвитку аналітичних структур у національних бібліотеках. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 58. С. 127–143. <https://doi.org/10.15407/np.58.127>
3. Library and Research Services for Parliaments. Innovation and inspiration during a global pandemic: IFLA SECIION, December 2, 2020. URL: https://cdn.ifla.org/wp-content/uploads/files/assets/services-for-parliaments/Webinars/2020/iflaparl_virtual_event_dec_2_2020_final_posted_.pdf
4. Science and Technology Policy Research by the Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library: website*. URL: <https://www.ndl.go.jp/en/diet/ta/index.html#anchor01> (last accessed: 25.01.2022)
5. Statement of Mary B. Mazanec Director, Congressional Research Service Before the Committee on Rules and Administration U. S. Senate, October 20, 2021. URL: https://www.rules.senate.gov/imo/media/doc/Testimony_Mazanec.pdf
6. Technology assessment and decision making under scientific uncertainty – lessons from the COVID-19 pandemic: EPTA Report-2021. Published in The Hague, November 2021. 134 p. URL: https://epub.oeaw.ac.at/ita/ita-papers/EPTA_report_2021.pdf
7. The 9 th Mutual Visit Program between the National Diet Library, the National Assembly Library of Korea and the National Assembly Research

Service, 26–27.02.2020 / Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library Newsletter*. № 230, June 2020. URL: https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_11503705_po_NDL-Newsletter230.pdf?contentNo=1&alternativeNo=#page=7/

8. The 11 th Mutual Visit Program between the National Diet Library, the National Assembly Library of Korea and the National Assembly Research Service, 20.12.2021 / Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library Newsletter*. № 244, April 2022. URL: https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_12233392_po_NDL-Newsletter244.pdf?contentNo=1&alternativeNo=#page=13

9. Короткий звіт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського про наукову діяльність у 2020 році. Дата події 24.11.2021. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5764>

10. Досягнення минулого року дають старт новим завданням: засідання Вченої ради НБУВ від 14.01.2022. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5797>

11. Засідання Вченої ради: Максимально мобілізувати свої можливості. 24.03.2022. URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/5875>

References

1. Hranchak, T. Iu. (2020). Kontseptualna model hnuchkoi biblioteki. [Conceptual model of a flexible library]. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk – Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 6, 10–23 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218605>

2. Zhelai, O. (2020). Osoblyvosti rozvytku analitychnykh struktur u natsionalnykh bibliotekakh [Features of the Development of Analytical Structures in National Libraries]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, 58, 127–143 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.15407/np.58.127>

3. Library and Research Services for Parliaments. Innovation and inspiration during a global pandemic: *IFLA SECTON*, December 2, 2020 [in English]. Retrieved from https://cdn.ifla.org/wp-content/uploads/files/assets/services-for-parliaments/Webinars/2020/iflaparl_virtual_event_dec_2_2020_final_posted_.pdf

4. Science and Technology Policy Research by the Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library: website* [in English]. Retrieved January 25, 2022, from <https://www.ndl.go.jp/en/diet/ta/index.html#anchor01>

5. Statement of Mary B. Mazanec Director, Congressional Research Service

Before the Committee on Rules and Administration U. S. Senate, October 20, 2021 [in English]. Retrieved from https://www.rules.senate.gov/imo/media/doc/Testimony_Mazanec.pdf

6. Technology assessment and decision making under scientific uncertainty – lessons from the COVID-19 pandemic: EPTA Report-2021. Published in The Hague, November 2021. 134 p. [in English]. Retrieved from https://epub.oeaw.ac.at/ita/ita-papers/EPTA_report_2021.pdf

7. The 9 th Mutual Visit Program between the National Diet Library, the National Assembly Library of Korea and the National Assembly Research Service, 26–27.02.2020 / Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library Newsletter*. 230, June 2020 [in English]. Retrieved from https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_11503705_po_NDL-Newsletter230.pdf?contentNo=1&alternativeNo=#page=7/

8. The 11 th Mutual Visit Program between the National Diet Library, the National Assembly Library of Korea and the National Assembly Research Service, 20.12. 2021 / Research and Legislative Reference Bureau. *National Diet Library Newsletter*, 244, April 2022 [in English]. Retrieved from https://dl.ndl.go.jp/view/download/digidepo_12233392_po_NDL-Newsletter244.pdf?contentNo=1&alternativeNo=#page=13

9. Korotkyi zvit Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho pro naukovu diialnist u 2020 rotsi. Data podii 24. 11. 2021. [Brief report of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine on scientific activity in 2020. The date of the event is 11/24/2021] [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/5764>

10. Dosiahnennia mynuloho roku daiut start novym zavdanniam: zasidannia Vchenoi rady NBUV 14.01.2022. [The achievements of the past year give a start to new tasks: the meeting of the Academic Council of NBUU 14.01.2022] [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/5797>

11. Zasadannia Vchenoi rady: Maksymalno mobilizuvaty svoi mozhlyvosti. 24.03.2022 [Meeting of the Academic Council: Maximize your opportunities. 03/24/2022] [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/5875>

Стаття надійшла до редакції 06.05.2022.

Oxana Zhelai,

PhD (Social Communications), Senior Research,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: ksenia0101@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5498-0559>

Activities of Analytical and Research Structures of the World's Leading Libraries in Times of Crisis: SIAS, CPR, RLRB and others

The article presents analysis of the peculiarities of the organization of library information and analytical activities in the context of the COVID-19 pandemic and hostilities. Emphasis is placed on the principles of reformatting and methodological support of all areas of work of analytical structures of national and parliamentary libraries, including information, scientific, analytical support of public authorities.

The work of SIAS NBUV (Service of Information and Analytical Support of Public Authorities, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine) staff and their foreign colleagues from America, Japan and other structures in research, information and analytical work, the use of professional analytics technologies and web tools to ensure continuous library activities, are analyzed in the article. These cases have shown the high level of government institutions demand for library information and analytical services, because authorities have to rely on thorough research of social processes, analysis of expectations and probable forecasts of reforms, successful examples of state-building processes to make important managerial decisions.

Information and analytical activities of analytical structures of national and parliamentary libraries in hard times is going on due to the application of a set of measures, which are revealed on the examples of SIAS, CPR, RLRB and other structures.

The level and importance of the use of information and communication technologies in providing users with information and analytical products as well as services, and organization of employees' remote work, are analyzed. The experience of mentioned actors is generalized, and the main criteria of adaptive mechanisms which libraries could use to perform their information and analytical work in special periods are defined.

Keywords: analytical structures of parliamentary and national libraries, information and analytical support of government institutions, work in crisis times.